

عنوان مقاله:

تحلیل انتقادی کاربرست واژه «ظن» در معنای «یقین» با تبیین معنای لغوی و تناسب آن در سیاق آیات

محل انتشار:

دوفصلنامه علمی شبیه پژوهی مطالعات قرآنی، دوره 3، شماره 2 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 29

نویسنده:

زهرا صرفی - استادیار گروه علوم قرآن و حدیث دانشکده الهیات دانشگاه الزهرا تهران ایران

خلاصه مقاله:

واژه ظن از واژگان کلیدی قرآن کریم است که از ابعاد مختلف اعتقادی، اخلاقی و فقهی حائز اهمیت است. یکی از مسایل پرحاشیه درباره این واژه، اختلاف در مفهوم شناسی آن در سیاق های مختلف قرآنی است. سه دیدگاه اصلی در این باره وجود دارد. طبق دیدگاه رایج، بسیاری از مفسران و پژوهشگران، معنای اصلی ظن را گمان دانسته اند؛ اما واژه ظن را به ویژه در ده آیه بر خلاف ظاهر این آیات به یقین تفسیر کرده اند، زیرا معنای اصلی ظن را در این آیات مناسب ندانسته اند. این پژوهش تلاش کرده است تا به تحلیل انتقادی تفسیر ظن به یقین در آیات قرآن کریم بپردازد. باور به اعجاز لفظی و استعمال حکیمانه الفاظ در آیات قرآن کریم، پذیرش چنین نگاه تفسیری را در این آیات دشوار می سازد. بر این اساس در گام نخست به بررسی گزارش های لغوی و تحلیل انتقادی شواهد و دلایل لغویان پرداخته است، زیرا گزارش های لغوی در بسیاری اوقات مبنای تحلیل های تفسیری بوده است و نشان داده است که معنای اصلی ظن یعنی گمان در تمام استعمالات این ماده لغوی دیده می شود و شواهد شعری مطرح در اثبات مفهوم علم و یقین برای لفظ ظن، با همان معنای اصلی ظن یعنی گمان قابل تبیین است. آن گاه بر پایه این تحلیل لغوی به بررسی مفهوم لغوی ظن و تفسیر آن در آیات اختلافی با تاکید بر سیاق آیات پرداخته است. در نهایت آنکه روشن شده است که کاربرد ظن با همان معنای اصلی خودش در تمام آیات قرآن کریم قابل دفاع است و در تناسب کامل با سیاق آیات است.

کلمات کلیدی:

تحلیل انتقادی، شک، یقین، تضاد، سیاق

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1586026>

